

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 24 januari 1930 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 i riksdagsordningen ett av lagutskotten åliggande granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till lagutskott hänvisat justitieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från justitieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diarium, vilka år 1929 förts i nämnda expedition och under justitieombudsmannens ämbetsresor, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte hava på särskild begäran handlingarna rörande vissa av justitieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet tillhanda.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen antecknas till en början, att sedan justitieombudsmannen Erik Geijer och hans av riksdagen utsedde suppleant och efterträdare, häradshövdingen Hans Forsberg i anledning därav, att de den 7 november 1929 blivit utnämnda att vara justitieråd, Geijer från och med den 11 och Forsberg från och med den 18 november, av sagt sig uppdragen att vara respektive riksdagens justitieombudsman samt dennes suppleant och efterträdare, nuvarande innehavaren av ämbetet blivit den 7 november 1929 av fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret utsedd att vara riksdagens justitieombudsman för tiden från och med den 11 i samma månad intill dess riksdagen anställt nytt val av justitieombudsman ävensom att fullmäktige samtidigt till justitieombudsmannens suppleant och efterträdare utsett ledamoten i lagberedningen, hovrättsrådet Harry Guldberg.

Vidare meddelas i berättelsen, att justitieombudsmannen Geijer med stöd av 25 § i den för justitieombudsmannen gällande instruktionen begagnat sig av semester under tiden från och med den 11 juli till och med den 24 augusti samt att under nämnda tid dåvarande häradshövdingen Forsberg förestått ämbetet.

Ämbetsberättelsen upptager härefter enligt vedertagen ordning redogörelse för sådana mot tjänstemän för fel eller försummelse i tjänsten anställda åtal, vilka under året blivit slutligen avgjorda eller i någon instans prövade.

Justitieombudsmannen redogör vidare i berättelsen för vissa ärenden, som ej föränlett åtal, samt meddelar därvid, att han under denna avdelning, i likhet med vad som skett de närmast föregående åren, av utrymmesskäl intagit redogörelse för allenast ett tiotal under år 1929 behandlade ärenden.

I ämbetsberättelsen äro därefter intagna av justitieombudsmannen Geijer nedannämnda dagar under år 1929 till Konungen avlåtna framställningar, nämligen

den 24 januari angående behov av föreskrifter rörande villkoren för namnstämpels användande i undantagsfall vid underdomstolarna;

den 31 maj angående behov av föreskrifter om polismyndighets befogenhet att taga och med sina samlingar införliva fotografier och fingeravtryck; samt

den 31 oktober angående behov av förändrade bestämmelser rörande det förbud mot skådespels och en del andra offentliga tillställningars anordnande å vissa helgdagar, som finnes meddelat i kungl. kungörelse den 4 oktober 1895.

Justitieombudsmannen Geijers inspektionsresor under år 1929 hava ägt rum inom Värmlands län, varjämte inspektion ägt rum å centralfängelset å Härlanda samt å kriminalavdelningen vid Stockholms polis. Tjänstförrättande justitieombudsmannen Forsberg har tillika företagit inspektion hos myndigheterna i Kristinehamn samt i Gotlands län.

I avseende å vad under inspektionerna förekommit hänvisar justitieombudsmannen till det därunder förda diariet.

Över de under år 1929 handlagda klagomål och anställda åtal m. m. meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»Antalet härstädes diarietförda ärenden under år 1929 — däri inbegripna 32 av tryckfrihetskommittén handlagda ärenden — har uppgått till 740.

Till jämförelse härmed må erinras, att antalet diarietförda ärenden under år 1928 uppgick till 604. Den för år 1929 angivna siffran innebär sålunda en ökning i antalet nya ärenden i förhållande till det nästföregående årets siffra av nära 25 procent. Antalet inkomna klagoskrifter har också under år 1929 varit det största sedan justitieombudsmansämbetets tillkomst.

* Vid 1929 års början voro — fränsett ett antal balanserade ärenden av annan beskaffenhet — av förut inkomna klagomål eller eljest mot tjänstemän anhängiggjorda ärenden fortfarande under handläggning härstädes 46

Under år 1929 hava anhängiggjorts ärenden mot tjänstemän:

genom inkomna klagomål — däribland icke inberäknat ett antal anonyma skrifter, vilka icke diarietförts — ett antal av 517

samt på grund av anmärkningar, gjorda vid granskning av fångförteckningar eller vid ämbetsresa eller annorledes, ett antal av 53

Summa balanserade och inkomna ärenden mot tjänstemän 616

Av berörda 616 ärenden hava under år 1929:

1) såsom återkallade avskrivits	2
2) till annan myndighet överlämnats	21
3) efter vederbörandes hörande fått förfalla	110
4) efter annorledes verkställd utredning avskrivits	156
5) utan åtgärd avskrivits	175
6) till åtal hänvisats	16
7) föranlett annan åtgärd än åtal	58
8) föranlett framställning till Kungl. Maj:t	2
och äro vid 1929 års slut:	
9) i avbidan på infordrad förklaring, påminnelser avgivande eller annan utredning vilande	62
10) i avbidan på domstols eller myndighets beslut vilande	7
11) på prövning beroende	7
	<hr/>
	Summa 616

Under år 1929 har, såsom av ovanstående redogörelse framgår, i 16 ärenden, varav 2 ärenden avsett en och samma person, beslutits anställande av åtal mot tjänstemän, nämligen

på grund av förd klagan mot	12
av annan anledning mot	3
	<hr/>
	Summa 15

Sålunda har för nedan angivna fel eller försummelser i tjänsten förordnats om åtal mot:

- 1) polismästare för vilseledande uppgifter i ämbetsutlåtande till J. O. (sid. 91 o. f.);
- 2) tredje polisintendent för tjänstefel av polismyndighet, bestående i dels otillbörlig metod för anskaffande av bevisning, dels olagligt försäljningsförbud, dels olagligt anhållande, dels ock vilseledande avfattning av polisrapport (sid. 119 o. f.);
- 3) utmätningsman för felaktig handläggning av utmätningsärende (sid. 108 o. f.);
- 4) landskamrerare för underlåtenhet att till domhavande göra anmälan om utslag rörande odlingslån;
- 5) extra fängelseläkare för dröjsmål med avgivande av utlåtande rörande häktad persons sinnesbeskaffenhet (sid. 159 o. f.);
- 6) biträdande kriminalöverkonstapel för obehörigt kvarhållande å polisstation av anhållen person (sid. 179 o. f.);
- 7) polisuppsyningsman för användande av onödigt våld under tjänsteutövning;
- 8) landsfiskal för missbrukande av tjänsteställning (sid. 173 o. f.);
- 9) häradshövding för olämpligt uppträdande mot nämndeman (sid. 168 o. f.);

10) kyrkoherde för vägran att tillhandahålla skolrådsprotokoll för avskrift;

11) komminister för politisk propaganda i sammanhang med gudstjänst;

12) överdirektör för vägran att tillhandahålla offentlig handling;

13) landsfiskal för obehörigt kvarhållande i polisarrest av anhållna personer;

14) t. f. landsfiskal för felaktigt förfarande vid verkställighet av utslag; och

15) t. f. domhavande för meddelande till röstlängdsupprättare av oriktig uppgift rörande i konkurs försatta personer.»

Berättelsen upptager vidare meddelande därom, att sedan början av senaste lagtima riksdag någon förklaring av lag, i den ordning § 19 regeeringsformen bestämmer, icke blivit av Kungl. Maj:t meddelad.

Vid berättelsen äro såsom bilagor fogade en tabell och fyra förteckningar. Tabellen avser samtliga av 1929 års riksdag avlätna skrivelser m. m. i nummerföljd enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll. Förteckningarna upptaga dels de av 1929 års riksdag till Konungen avlätna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under nämnda år vidtagits i anledning av samma skrivelser, dels sådana i sistberörda förteckning angivna ärenden, som vid utgången av år 1929 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende, dels ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1929 men vid samma års början varit i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgift om den behandling, dessa ärenden undergått under år 1929, dels ock ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1929 och vari under år 1929 åtgärd vidtagits eller vilka vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte kortfattad uppgift om ärendenas behandling.

Vid den granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har någon anledning till anmärkning icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 24 januari 1930.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerman, greve Spens, Larson i Lerdala, Klefbeck, Anderson i Hägelåkra, Jonsson i Lycksele, Julin, Teodor, och Julin, Fredrik;

från andra kammaren: herrar Björkman, Lindqvist i Halmstad, Nilsson i Antnäs, Lindley, Olsson i Ramsta, Hedlund i Östersund, fröken Wellin och herr Jonsson i Risinge.